

DE JAREN

**19
50**

**DE 20e EEUW
IN BEELD**

DE JAREN

19
50

DE 20e EEUW
IN BEELD

 | LANNOO

The Getty Image Collection

TITELPLAAT P. 2 - 'Lente 1950, de American dream is werkelijkheid geworden. In een drugstore nipt de fine fleur van de gezonde Amerikaanse jeugd van een milkshake. Allemaal in uniform: rok, sweater en sandalen, bekroond met kleine, gevederde hoedjes.

INHOUD

Inleiding	6
Kopstukken en zwaargewichten	8
Conflict	36
Leven met de bom	72
Blank en zwart	86
Werk	100
Vrije tijd	120
Entertainment	132
Schone kunsten	160
Mode	178
Jongeren	192
Wetenschap	206
Transport	228
Sport	250
Kinderen	270
Het volle leven	288

INLEIDING

‘We hebben het nog nooit zo goed gehad’, luidde de winnende verkiezingslogan van de Britse eerste minister Macmillan. In het Westen waren er meer huizen, meer auto's, meer koelkasten, stofzuigers, toasters, speelgoed en snuisterijen dan ooit tevoren. Er was rock-'n-roll om je oren te ruïneren en de driedimensionale film om je ogen te pijnigen. In de rijke landen leken alle barometers op hoogconjunctuur te staan; de nieuwe supermarkten bevatten meer schatten dan de grot van Ali Baba.

Maar dat was lang niet overal het geval. Een kille wind blies over Afrika, Malaya, Cuba, Korea en Indochina. President Nasser van Egypte nationaliseerde het Suezkanaal, en bracht samen met Anthony Eden de genadeslag toe aan het oude Britse Rijk. In Frankrijk kwam Charles de Gaulle weer aan de macht – volgens sommigen om het land te redden, volgens anderen om het om zeep te helpen. Apartheid stak zijn

afschuwelijke kop op in Zuid-Afrika. Stalin stierf en slechts weinigen van de miljoenen mensen die zijn schrikbewind hadden gekend, treurden daarom.

Bijna overal trad verandering in. Abdoellah I van Jordanië werd vermoord. De Britse koning George VI en de Argentijnse presidentsvrouw Eva Perón stierven, Leopold III van België deed troonsafstand en in de Verenigde Staten werden de Democraten afgeslacht in het stemlokaal. De meeste nieuwe bewindvoerders kregen een warm onthaal. In Groot-Brittannië werd Elizabeth II met veel pracht en praal gekroond en het volk bewonderde haar. Miljoenen Amerikanen droegen badges met *'I Like Ike'*. Zelfs Chroesjtsjov was een hele verbetering ten opzichte van zijn voorganger.

Toch heerste er ook veel boosheid. Rebellerende tieners vonden een boegbeeld in de korte, briljante carrière van James Dean. De Amerikaanse burger-

rechtenbeweging mobiliseerde gerechtvaardigde woede. In Groot-Brittannië en de Verenigde Staten doken blanke racisten uit het niets op om rassenrellen op touw te zetten – in Little Rock en Notting Hill deden zich schandelijke toestanden voor. *Mods*, modieuze jongeren, raakten slaags met *rockers* – meestal op neutraal terrein. Om het met de woorden van Jerry Lee Lewis te zeggen: er was ‘*a whole lotta shakin’ goin’ on*’.

Er waren oorlogen in Korea, opstanden in Hongarije en Oost-Berlijn, burgeroorlogen in Algerije en Congo, en gewapende onafhankelijkheidsstrijden in Kenia en Cyprus. Het geduld van de oude orde werd bijna tot het breekpunt misbruikt – in de jaren zestig zou het dat breekpunt ook daadwerkelijk bereiken. De grote machten zwichtten voor een spionage-manie. In de Verenigde Staten werden de Rosenbergs geëxecuteerd en begon senator McCarthy aan zijn gemene heksenjacht. In Groot-Brittannië verdwenen onder anderen Burgess, MacLean en Philby, om na een oneer-

biedige tussentijd weer op te duiken in Moskou.

Roger Bannister liep een mijl in minder dan vier minuten. De geluidsbarrière werd doorbroken. De eerste georganiseerde vakanties verlokten mensen die in een koud klimaat waren geboren, tot plezier beleven in de zon. De eerste generatie kibboetsniks introduceerde een nieuwe manier van leven in Israël. Disneyland opende zijn deuren. De ‘tiner’ verscheen op het toneel. Uit de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal werd de EEG gesmeed.

Van de koffiebar en de jukebox werd gezegd dat ze een bedreiging vormden voor de zeden van de jeugd en het welzijn van de samenleving. De hoelahoep belastte de heupen. Plastic verving bakeliet. Rokers genoten van hun laatste halen voordat de geruchten over een verband met kanker zich als een lopend vuurtje verspreidden.

En God schiep Brigitte Bardot.

KOPSTUKKEN
EN ZWAAR-
GEWICHTEN

P. 9 - Een onwaarschijnlijke entente. Fidel Castro en Richard Nixon schudden elkaar de hand op 19 april 1959. Twee maanden eerder was Castro president van Cuba geworden en had hij de marxistisch-leninistische revolutie uitgeroepen. Nixon was Eisenhowers vicepresident en een rabiate anticommunist.

Na de verwoesting en de wederopbouw in de jaren veertig vond de wereld weer een zekere stabiliteit. Het was een nieuwe wereld, met een nieuw probleem. Nooit eerder was de hele planeet verdeeld in twee kampen die diametraal tegenover elkaar stonden. In het Westen was er het kapitalisme, dat stond te trappelen om de markt te overspoelen met grotere, betere en mooiere goederen en dat bereid was om alles te vermorzelen wat in zijn weg kwam. In het Oosten was er het stalinisme, een onbuigzame ontaarding van het communisme, dat onwrikbaar, ongenadig en meedogenloos defensief was. Die twee zouden het grootste deel van het decennium naar elkaar grommen. Beide hadden de bom, beide beweerden dat ze bereid waren ze te gebruiken.

De oude mannen die de weg hadden gewezen in de jaren veertig, strompelden nog een tijdje voort in de jaren vijftig. Churchill keerde kort terug als eerste minister van Groot-Brittannië, Truman en Eisenhower betrokken om beurten het Witte Huis en oompje Stalin bleef baas van de Sovjet-Unie, tot zijn dood in 1953. In Frankrijk wachtte de Gaulle in de coulissen – zijn tijd zou nog komen.

Er waren enorme politieke verschuivingen. Frankrijk en Duitsland stichtten de Europese Economische Gemeenschap, in de overtuiging dat dit minstens in één werelddeel een einde kon maken aan oorlog. Het oude Britse Rijk verzwakte en gaf zichzelf de genadeslag met de Suezcrisis. China haastte zich om in de 20e eeuw te raken. En Chroesjtsjov glimlachte.

De marxistische revolutionair van Argentijnse origine Ernesto 'Che' Guevara, 1958. De foto werd genomen tijdens de aanval op een militaire goederentrein in Santa Clara, die volgde op de coup van de door de VS gesteunde dictator Batista.

Fidel Castro, de leider van de communistische revolutie in Cuba in de late jaren vijftig, ontspant zich op een suikerplantage in de buurt van Havana. Castro's vader was een suikerplanter; zijn broer Raúl eveneens een vurig revolutionair.

Ho Chi Minh, november 1950. Tijdens de late jaren veertig en de vroege jaren vijftig had Ho de leiding over de militaire operaties tegen de Franse bezetter in Vietnam.

Jawaharlal Nehru, de eerste premier van India, is de eregast op een officieel diner in Vietnam, 1954. In dat jaar trokken de Franse troepen zich schoorvoetend uit Vietnam terug, na de overwinningen van de Vietminh.

Afgevaardigden op de NAVO-conferentie in Parijs, december 1957. Van links naar rechts: Van Acker (België), Diefenbaker (Canada), Gaillard (Frankrijk), Adenauer (West-Duitsland), Hansen (Denemarken), Karamanlis (Griekenland), Jonasson (IJsland), Zoli (Italië), Spaak (secretaris-generaal van de NAVO), Bech (voorzitter), Hommel (Luxemburg), Luns (Nederland), Gerhardsen (Noorwegen), Cunha (Portugal), Menderes (Turkije), MacMillan (Groot-Brittannië) en Eisenhower (Verenigde Staten).

PRESIDENT DU CONSEIL PRESIDENT D'AUTORITE

FRANCE

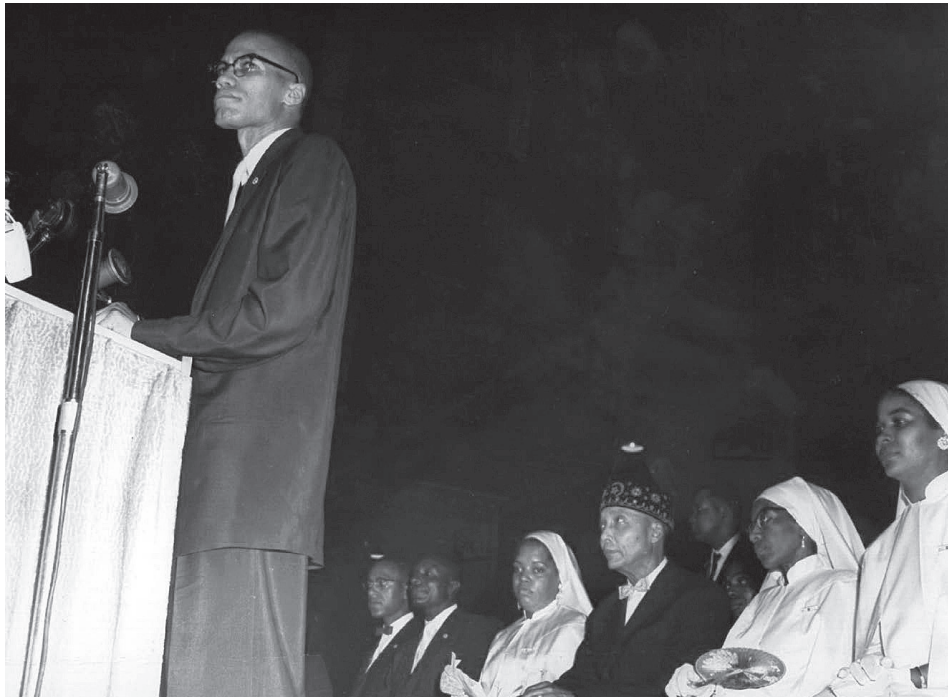
ALLEMAGNE

PORTUGAL

TURQUIE

ROYAUME-BELGES

ETATS-UNIS

Een man met een missie (2). Malcolm X op een bijeenkomst van de Nation of Islam, het zwarte antwoord op de blanke Ku Klux Klan, Newark, New Jersey, 1955. Achter hem zit de 'gezant van Allah', Elijah Muhammad, de oprichter en leider van de militant racistische beweging en de man die de vroegere 'Malcolm Little' bekeerde tot de islam.

Montgomery, Alabama, 1958. Martin Luther King jr. wordt gearresteerd voor 'rondhangen in de buurt van een rechtszaal'. Zijn vrouw Coretta kijkt toe. Een foto van Charles Moore.

WWW.LANNOO.COM

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

REDACTIE	Ineke Vander Vekens, Sabina Versieck
VERTALING	Ineke Vander Vekens, Sabina Versieck, Doreen Espeel
OMSLAG	Studio Lannoo
VORMGEVING	Keppie & Keppie
FOTO'S	Getty Images

© Uitgeverij Lannoo nv, Tiel, 2017

D/2017/45/640 – ISBN 978 94 014 4482 8 – NUR 680

Deze publicaties zijn gebaseerd op de oorspronkelijke uitgaven van Endeavour London Ltd, 813 Fulham Road, London SW6 5HG

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.